

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.D. Iacobi Marchantii, Pastoris Et Decani Covviniensis
SS. Theolog. Professoris, Rationale Evangelizantivm**

Marchantius, Jacobus

Coloniae Agrippinae, 1661

[Lectio XIII. De Septem Christi Verbis in Cruce. Pater ignoset illis, quia
nesciunt quid faciunt.]

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56372)

Matt. 12. se Filium Dei debebat ostendere. Si adhuc *genera- tio prava & adultera signum queris; non ei dabitur signum nisi tunc Propheta.* Hinc S. Leo sic eos alloquitur: De quo errotu fons Judai talia blasphemiam veneri potuit. *Quis vobis Magister tradidit, quae doctrina perjusti, illum Regem Israel credere, aut Filium Dei, qui si crucifigi non sineret, aut in con- fessione liberum corpus excuteret? Non hoc vobis legis testimonium; aut Prophetarum ora cecinerunt. Non legis, Dominus descendit de caelo, sed Dominus resurgens vit a ligno.* Hae c. S. Leo. Addit S. Hieronymus in eadem sententiam. *Quid plus est, de cruce nunc venientem descendere, an de sepulchro mortuum resur- gere? Resurrexit, & non credidistis; & si descenderat, non crederetis.*

2. Non solum Judaei de communi plebe haec blasphemabant, sed & Principes Sacerdotum cum Scribis & Senioribus, dicentes ad invicem cum ir- ritione: *Alios salvos fecit, seipsum non potest.* Quibus dicimus: Si alios salvos fecit, non debuit ut malefa- ctor punire, sed ut benefactor remunerari. Ecce ni- hil ei potestis impingere, o impium si quod san- ctum est & divinum, mortuos suscitasse, & pro- spicitari restituisse, mira operum esse: an non magis id congitur eius exaltationi, quam opprobrio; si alios salvos fecit, potuit & seipsum, sed noluit se salvum facere, ut alios salvos faceret, lytium pro eis solvens, & in viciniam se offerens.

3. Milites quoque ei improperabant, alludentes ad titulum Pilati: *si tu es Rex Iudeorum, saluum te fac.* Denique & latrones, aut saltem unus illorum, eum blasphemis afflicebat. Ecce quomodo Chris- tus pro nobis factus est in signum eius contrahitur & quasi signum ad agendam omnia impia lingua. O admirandam patientiam, inter blasphemias pen- dentis in cruce, cui exclamatur: *Sanctus, Sanctus, Sanctus in caelesti sede.*

LECTIO XIII.

DE SEPTEM CHRISTI VERBIS in Cruce.

Pater ignosce illis, quia nesciunt quid faciunt.

De Pri- mo Ver- bo. **Septem sonus in Cruce**
Christus adit.
Primus est copu- sione & misericordia.

Christus velut Cythara aut Lyra sonora in Crucis ligno ditentus fuit, membris nervis- que omnibus protensis chordarum instar: ideo se- premplexim ibi edidit sonum, pñs auribus animif- que aërentis excipientium.

Primus sonus fuit compassionis & misericordiae erga suos crucifixores, *Pater ignosce illis, quia nesci- unt quid faciunt.* Non habet ubi qui sciat in hoc durissimo crucis lecto, angustis & doloribus un- dique confusus. Oculos in terram in caelum erigit sanguine & lacrymis in aëres, vocemque ad Pa- trem dirigit: non ut ignem de caelo ad vocet, sed ut eum in terram ac necis crudelitiam: sed ut uti- lum suis potius exingnat lacrymis, & pia pietate

Non suam sentit injuriam, non attendit poenam: sed his a quibus patitur, compatitur a quibus vul- neratur, medetur, vitam procurat a quibus occidi- tur: orat pro eis, non petit ultionem: *Pro eo ut ma- diigerent, detrahabant mihi, ego autem sem orabam: Non habet aut arma, ut le ulciscatur, nisi ipsam charita- tem.* In lectulo amoris constitutus, in superius obli- tus, propriae vitae salutem libens praefert aliorum, puro amore eorum, adeo inclamat: *Pater ignosce il- lis.* Habent emphaticam singula verba. Idem enim est, ac si dicit:

1. Non clamo ad te, ut ad severum Judicem, sed inavoco, ut benignissimum Patrem: & per Patrem no- minis suavitatem, perque amorem & obedi- entiam, quam tibi exhibeo ut Patris, obsecro, *Pater ignosce illis.*

2. Sanguis Abel quondam ad te clamavit. Vin- dictam ad vocans e caelo & Iustitiam: Sanguis meus implorat Misericordiam; *Pater ignosce il- lis.*

3. Spinae verticis mei, Clavi manus pedesque transigentes, singulaque corporis mei. Vulneta, tot suat linguae, totque ora aperta, quae sublimiter ad te clamant; *Pater ignosce illis.*

4. Lacrymas offero in compassionem, dolores in satisfactioem, sanguinem in ablutionem, ani- mam & vitam in pretium & redemptionem: & haec omnia eadem hanc, vocem repetunt; *Pater ignos- ce illis.*

5. Appello a sententia crudelis vindictae, quam super te pronuntiauit, dum dixerunt: *Sanguis eius super nos.* Haec copio retundam in Throno tuae misericordiae, ut sit sanguis meus *Sanguis fœderis, quo Moyses aspersit populum, non sanguis ultionis: & ideo hanc vocem emitto: Pater ignosce illis.*

6. Eho pro illis ex amore patris, tu mihi & illis tota benignitate compateris: & licet necdum tibi ex imo cordis poenitentiam offerant, ego pro ille gemitus & supplicia ex praecordis educo, quae sin- gula dicunt; *Pater ignosce illis.*

7. Ego pro me oravi in Hortu angustis consti- tutus ut transferret a me *Calicem passionis*, sed sub conditione rogavi. Nunc absolute obsecro, ut ab eis auferas *Calicem damnationis*: quia haec est vox plenissimae meae & extremae charitatis; *Pater ignos- ce illis.*

8. Hodierna dies, remissionis est dies, tempus universalis libitatis, hora sacrificii valoris inchoati, hora redemptionis copioze, solutionis periculae, dies triumphus mei quo patendum essetis, dies quo aperiantur Fontes salutis. Omnia haec tibi continuat sonant voce; *Pater ignosce illis.*

Grandis porro petitio, ut pater, oblitiscatur, & non puniat necem vicini filii sui. Sed ipse Filius peccatorum, ipse Sacerdos, ipse Victimam. Clamat ad Pa- trem vulnera, dolores, ac omnia membra. Clamat humilitas, pietatis, charitas. Haec omnia preva- lent, & plus ponderant, quam seorum iniquitas apud Patrem. Imperat ergo Filius, quia pater potens est

Ps. 108.

Emphaticis verborum Pater ignosce illis variis.

2.

3.

4.

5.

Exod. 24.

6.

7.

8.

Hic est tertius nostrae Cytharæ sonus: *Dicit De tertio*
Marij sua, Mulier, etc. Filius tuus. Deinde At- *bo.*
terius
Christi
in Cruce
sonus V.
Matri
doloro-
rum.
 Hic est tertius nostrae Cytharæ sonus: *Dicit De tertio*
Marij sua, Mulier, etc. Filius tuus. Deinde At- *bo.*
terius
Christi
in Cruce
sonus V.
Matri
doloro-
rum.
 Hic est tertius nostrae Cytharæ sonus: *Dicit De tertio*
Marij sua, Mulier, etc. Filius tuus. Deinde At- *bo.*
terius
Christi
in Cruce
sonus V.
Matri
doloro-
rum.

Latro
prima
Christi
prada.
11a. 2.
Gen. 48.

NOTA 3
Unus d
duobus
salvatur
Et c.
Rom. 11.

Ps 74.

Gen. 40.
Mat. 24.

2. Reg. 19.

Obit 6.

Latro prima Christi prada. 11a. 2. Gen. 48. Tertius notata dignum est. quod unicus è duobus salvatur, imo inter tot ibi existentes uni tantum dicitur: *Mecum eris.* O altitudo divitiarum scientiæ & scientiæ Dei, quam investigabiles sunt viæ eius! Ecce tibi Tribunal iudicis, unus salvatur, figura electorū alter reprobat, figura damnatorum. Et Calix in manu Domini vini meri plenus mixto, & inclinas ex hoc in hoc. Latroni uero porrigi dulcem salutis potum, heri damnationis liquorem deserte peccatorum. Ecce Joseph inter duos socios, quorum unus educitur ad suspendiū, alter ad regium epulum. Ecce verum est. *Dux erit in seculo, duo in agro, unus assumetur, alter relinquetur.* Nemo ergo presumat; sed nemo etiam desperet.

Semel occurrit Davidi in die victoria, & ait: *In die qua egressus es, Domine mi Rex, de Ierusalem, agnosce servus tuus peccatum meum; Etideo primus venit in occursum Domini mei Regi.* Maledixerat ipse prius Davidi, sed nunc benedicens consequitur veniam, ob diem trophæi; sed sic us ad tempus, quia eum per Salomonē iussit postmodum David puniri. Maledixerat & hic Christo, secundum nullorum sententiam, cui non parum faveat Evangelicus textus in plurali dicens, *Blasphemabant eum latrones.* Sed mox agnoscentes peccatum suum, venit in occursum Regis & Domini sui primus; & ideo meretur veniam & gratiam, non solum ad tempus, ut semel, quia *Misericordia & Veritas Domini manet in aeternum;* non ita haud dubium, quia & de his conqueritur Dominus: *Miserere dona vestra quasi nubes matutina, & quasi ros mane pergrasante.*

Thren. 3.

Afflicti
videre
matrem
Christi
acerbis-
simo
dolori
erat.

Cur di
xerit
Christi
Mulier,
Et non
Mater.

Gen. 3.

Prov. 31.

S. Joanni
per ver-
ba Chri-
sti ad-
pron-
contigit
filium,
cor.

cor.

contulerit, ut imprimerent cordi Virginis singulae quaedam amore matrum in Ioannem, fortiore quam natura matribus inserit: & reciprocè visceribus Ioannis reverentiam filialem, qualem nec naturales Filii fortuntur: Arnoldus Abb. lib. 6. B. bb. 55. P. Transfunditur in Ioannem filialis affectus, formaturque, & confirmatur in ambobus pietatis unice gratia concorsque complexus, non ex trahere natura, sed ex munere gratia.

Sicut porro Ioannes adoptione speciali Filius fuit Virginis; ita hæres quoque factus est virtutibus eius, & dolorum. Nihil aliud Virgo possedit prodivitis nisi crucem Iesu, & amorem ardentem, cum humilitate, patientia, puritate emineat conjunctam. Hæc etiam fuit hereditas Ioannis, hæc eius divitiæ. Nempe si Filius & hæres. Si Elifæus in Filium spiritualem adoptatus ab Elia, eius spiritum duplicem participavit: similiter & Ioannes spiritum Christi & Mariæ. Et certè singularis eius usque ad crucem fidelitas, meruit ut partem haberet extra fratres: propterea constitutus est à Domino. Defensor domus lux, Custos Sacratissimi Tabernaculi, Tutor Virginis casti & pudoris Mariæ, Testis integritatis, Coadjutor laboris, Consolator doloris, Confors pietatis.

Huius etiam pietatis consortes sunt, quicumque cum cæjura crucem cum compassione stant. Audi exemplum ex Ludolpho à Saxonia. Extat, inquit devotio, cuiusdam Religiosi mirandus hic fervor & pietas. 4. devotio in hæc verba: Ecce Mater tua. Dum enim hæc mente volueret, solitus erat ita in lacrymas solvi, ut annos ferè viginti lacrymis perpetuis effumeret, quæ sæpe in portum ei serviebant. Vade quoties memoriam Passio Christi subibat, & pervenerat ad hæc verba, obrutus lamentis has Matrem dabat voces: Ecce Mater, qualiter pendet Filius tuus. Tum Filio: Ecce Mater tua lacrymosa & dolens; vide Fili, quomodo stat tota derelicta Mater tua. Hæc Ludolphus.

Refert quoque Blosius Abbas Monil. spirit. c. 1. quendam viri potentem in sæculo sexaginta annis annis nunquam fecisse bonam confessionem: at in extremo tandem morbo, urgente S. Brigittæ, & Confessarium suum ad ipsum mittendo divino inflatus, vitæ præteritæ tandem agnovisse errorem cum compunctione, & lacrymis, ac integra confessione. Sexto exinde die defunctus est, de quo postea Dominus ad sanctam Brigittam: Ille non descendit in infernum, sed venit ad Purgatorium propter contritionem & confessionem. Bonitate mentis usque ad ultimum punctum expecto hominis confessionem; & meritis Matris mee, cuius dolori visceribus illi compati solebat, salutem invenit. Vide ergo quomodo compati erga dolores B. Mariæ proficit ad salutem & pædium sempiternum. De hac re plura Lect. 15. infra.

De quarto Verbo: Deus meus, Deus meus, ut quid derelictus sum? Hæc derelictio non consistebat in hoc

quod Verbum reliquerit humanitatem, ut dixerunt hæretici Eusebiani. Numquam enim Divinitas ab Humanitate separata fuit, hoc est ab animæ, vel corpore, etiam in triduo mortis. S. enim consolationem subtraxit in fine, non separavit unionem: Si dereliquisse vita est auxilio, hypostatico iuncta mansit vinculo. Non etiam hæc derelictio in hoc consistebat, quòd Christus desperaverit, ut blasphemavit Calvinus. Quomodd enim desperaret, qui semper actualem possessionem beatitudinis tenebat? qui que in manus Patris spiritum commendabat? Derelictio ergo illa in duobus consistit. Primo, quia mittebat eum Pater tantis tormentis affligi, quasi non foret Filius Dei, lo nulla enim re vel lullum solamen poterat reperire, quæ non potuit Cruci inniti sine novo dolore ex spirarum transpositione. Manus & brachia non valebant supportere corpus sine tormento duplici. Nec pedes id poterant sine vulnerum dilatazione. Quapropter undique perafflictus nos sic alloquitur viatores voce Prophetæ: O vos omnes qui transitis per viam, attendite & videte si est dolor sicut dolor meus. Thre. 1. Ad Patrem autem cum lacrymis voce magna inelamat: Deus meus, Deus meus, ut quid dereliquisti me? Quasi dicat: Omnes Martyres in tormentis suis solamen aliquod habuerunt, me verò Filium tuum naturalem sine ullo solatio sic derelinquisti? Denegas Filio quod servis impendisti? Adieclamaverunt Patres nostri, & non sunt confusi. Psal. 2. Ego autem vermis, & opprobrium hominum. Vique dolorum omnium, ad te clamo, & non exaudisti: Clamabo tamen, & non ad insipientiam mihi: Clamabo cum Propheta: Salvum me fac Deus, quoniam intraverunt aquæ usque ad gremium meum. Psal. 68. Clamabo ut Ionas: Protegisti me in profundum, abyssus vallavit me, pelagus operuit caput meum. Et ego dixi: Abiectus sum à conspectu oculorum tuorum: veruntamen rursum videbo templum sanctum tuum. Ion. 2.

Secundo, derelictio in hoc consistit, quòd implet divina natura in Christo, reliquit humanam naturam sine ullo solatio, permittens eam in agonia, omnibusque angustiis ab horto usque ad crucem, in qua sustinebat ipse omnium Martyrum dolores, & quæcumque electi Dei unquam sustinerunt. Voluit autem hanc derelictionem experire primæ hæc sua voce, ne quis putaret inter tot atrociissima tormenta eum divina frui consolatione, quæ vel tolleretur, vel minueretur acerbitas. Simul voluit his verbis ostendere, nullam ex parte sua esse derelictionis causam, Posuit in eo iniquitatem omnium nostrum. Ne ergò in Christo ignorantia, non impatientia fuit; sed clamor ipse instat parturientis, qua in lecto crucis pariebat filios spirituales non sine vehementia doloris, nemine cooperante ad sublevamen, ideoque singuli filii eius insigniti possunt hoc eodem nomine quo potest: Deus meus, Deus meus, ut quid derelictus sum? Hæc derelictio non consistebat in hoc

Christus in Cruce dolorosus ipse Christi.

Derelictio Christi in duobus consistit.

Isaia 18.

Sitis Christi spiritus potius quam corporalis sol. 40.

Veruntamen nec omnia mundi Flumina aut Fontes Christi valeret sitim extinguere, quia non tam corporalis est sitis, quam spiritualis, desiderium scilicet ardens redemptionis & salutis nostrae. Sic enim dicit S. August. in Psal. 61. *Sitis mea salus vestra est, redemptio vestra, gaudium vestrum plus animarum vestrarum, quam corporis mei cruciatus me tenent.* Nempe sicut de Diabolo dicitur quod iadco nostram sitiat damnationem, ut cupiat quod Iordanis insuat in os eius, hoc est quod cupiat deglutire omnes baptizatos, qui per Iordanem significantur, quia in Iordane incepit baptisus Christi: sic dicimus, quod Christus modo ardentius sitiat salutem nostram. Ideo ergo sitit, quia flamma amoris & doloris omnia eius interiora adussit & exsiccat, dum interitum impij scim sanguinis eius pariturus. nec se valent exsatiare. Ideo sitit, quia triginta tribus annis post ovem erraticam euestris, ut ad salutis viam revocaret: nunc ergo in fine cursus non mirum si se exhaustum iacletur & sitientem. Denique ideo sitit, quia ob desiderium salutis nostrae, plura ferre tormenta paratus est, quam hucusque tulit. Si septuaginta spinas cerebro fixas perpeffus est, ut nonnulli volunt, paratus est pati septuaginta milia. Si quinque millia ista, paratus est ad miliones. In nō paratus est longē plura ferre, quam possit hostium vires aut diaboli conatus inferre. Hæc est ergo sitis salutis nostrae, quam utinam vel paululum refrigerimus desiderio sumi, sitiendo ad fontem vitæ. Sed heu! pro sitire recitanda, sel & acetum ei propinamus, sicut & hij impij. Hinc sequitur in textu Evangelico, *Vas ergo possum erat acetum plenum, &c.* Ecce ultimum vale, quod exituro ex hoc mundo offertur, ecce ultima cœna quæ ei præparatur: pro cibo sel, pro potu acetum, propinator fontium, & cœlicæ coris imbrisque largitor, in siti sua potatur acetum; mellis dator, cibatur felle. O crudelitatem in cœlum clamantem, quam de die in diem imitantur animi impij!

Vnicuique nostrum dicit sicut mulieri Samaritanæ, *Da mihi bibere.* Sed hic est potus & cibus eius, ut homines faciat voluntatem Patris: Quare ergo hunc cibum & potum ei non propinamus? Apud nonnumquamque conqueritur interius de sua siti. Quasi dicat: *Aspice ut tua salutis gratia exhaustus sum & consumptus. Vide quàm horribiles perpeffus sum cruciatus! Sæva hominum crudelitas pene rediguit me ad nihilum: bibo quæ sanguinem meum peccatores terra, & tamen adhuc sitio. Non dum satisfactum est corvæ mei desiderio, amoris mei flamma neustquam restincta est. Et enim si fieri possit & Patri gratiam foret, vel millies ob salutem omnium nostrum crucifigi, & ad extremum iudicii diem in his doloribus pendere optarem: tantum ut immensum vobis corvæ mei amorem sustinere redderem, sanctique peccatorum vestra emollire & ad me amandum*

accendere possent. Quid enim astutissima hæc sitis mea loquitur, nisi fragantissimum amoris mei incendium? Itaque sitibundus pendet iuxta fontem cordium nostrorum, & unicusque nostrum dicit: *Da mihi pauxillum aquæ de hydra tua,* aquam scilicet devotionis & compassionis, lacrymarumque mutui amoris; sic refrigerabis sitim meam. Sed quotusquisque est qui aures aperiat ad hanc vocem! Vasa cordis nostri acida & fellea, plena superbiæ, odii, livoris, impuritatis carnalis, non nisi ei acetum depromunt.

Notat hic pro literali sensu Ill. Baronius Cardinalis, anno Christi 34. num. 126. fuisse ex temporis illius more parata acetum, spongiam, hyssopum in monte Calvarie: ut si opus esset, spongia plena acetum, hyssopo esse infectum, vulneribus crucifixorum admoveatur ad sistendum sanguinem, ne scilicet nimis cito cruciati morerentur. habet enim hyssopus, ut etiam spongia, & acetum vim sanguinis sistendi, ut ex auctoribus nonnullis probat ibidem Cardinalis Baronius.

Sextus Ionus Cytharæ nostræ est ista: *Consummatum est.* Quam quidem sonoram vocem edidit Christus in cruce extensus, postquam acetum ei propinatum esset. Vltimam nempe manum suo apponens testamento, & illud obsequens, hoc dixit. Testamentum partim condiderat in vitæ suæ decursu per eloquium sacræ suæ prædicationis, stabilens hereditatem suam Filiis, & novum testamentum præ veteri melioribus promissionibus sanciens. Partim etiam in cœna illud instituerat, in corporis & sanguinis sui sacrificiis fimi legato pretiosa in amoris pignus relicto. Nunc illud complet in lecto crucis, legato relinquens peccatoribus indulgentiam, latroni Paradisum, Virgini discipulum, discipulo Matrem; Patri spiritum, & ideo dicit: *Consummatum est.* Hoc interim breve & sonorum verbum exspirantem Otioris multa in se completur significatione mystica.

Primo *Consummatum est*, quia omnes Propheciæ impletæ sunt. Illa Ilaia: *Vidimus eum despo. Isa. 53.* Illa Hieremia: *Ego quasi victimam. Hier. 11.* Illa Dan. 9. *Septuaginta hebdomadæ occidetur Christus. Dan. 9.* Illa Iacob Patriarchæ: *Lacrabis in vino stolam suam. Gen. 49.* Illa Moyses: *Et in sanguine vitæ pallium suum. Deut. 22.* Illa Moyses: *Et innumeræ alie: Erit vita pendens ante oculos suos.*

Secundò, *Consummatum est*, quia omnes figuræ, umbræ, cæremonie, sacrificia præsignificancia Messie mortem cessarunt, sicut cessat præludium nota sonante. Innumeræ ergo figuræ, quæ præcellerunt ab initio sæculi completæ sunt. Ecce Abel foras in agrum adductus, & a fratre crudeliter interceptus. Ecce Noe iacet in tabernaculo nudus, à Filiis irritus: Ecce Isaac in montem ascendit

Gen. 27.

Defectus Verbo, Sexus Christi in Cruce extensus sonus.

Consummatum est multa completur. Isa. 53. Hier. 11. Dan. 9. Gen. 49. Deut. 22.

Quem potum sitientis Christi prestare debeamus.

Ab. Bl. sur. ex Thau.

ascendit portans ligna holocausti. Ecce Scala la- melius, quam in manibus illis quae semper exten-
 cob erecta, in caelum viam parans, & Dominus te sunt ad amplectendum nos, & proterendum
 funixus calce. Ecce Ioseph, tuica polymita fan- Scapulis suis obumbrabit tibi, Et sub pennis eius spe- P sal. 90.
 guine tincta. Ecce serpens elevatus, quem qui a- rabu. Senua circumdabit te, Et non timebis à timore
 specterit, viver. natiurno, &c.

- 3. Tertiò, Consummatum est, quia completum est opus redemptionis nostrae. Opus consummavi quod didisti mihi. Omnia ergo Patris mandata consummata sunt in passione, ita ut vel minimum pun- gum non defuerit. Omnes dolores acceperunt si- nem, & pretii copiosa solutio facta est pro debito peccati cum disruptione chyrographi. Disruptum est imperium mortis & Diaboli, ut finem accipias regnum peccati. Dan. 9.
- 4. Quattò, Consummatum est, quidquid aeterna Sapientia conlucuerat, quidquid rigor iustitiae exagebat, quidquid charitas poterat, quidquid desideria Sanctorum Patrum & Angelorum poscebant, quidquid erat conveniens ad redemptionem nostram, nec amor ultra progredi poterit.
- 5. Quintò, Consummatum est, Matrimonium Christi cum Ecclesia, iam ab initio saeculi praefigura- tum & promissum in Patriarchis, ratifi- catum in Prophetis, consecratum in incarnatione, perfectum in cruce. Hic est dies desponsationis peccatae, in sponsalicia corona spinea, & thalamo crucis florido.

De septimo Septimus Citharæ nostræ sonus est: Pater in manus tuas commendo spiritum meum. An forte Re- demptor nostræ iudicii divini timet severitatem Verbo. in fine suæ vitæ? Sed Pater omne iudicium dedit Fi- lio. An Dæmonis assultus nunc veretur? Sed vires eius contrivit. & ipse paulo ante dixit: Venit Joan. 14. Princeps huius mundi, & in me non habet quicquid. Et turtus: Nunc Princeps huius mundi eicietur for- rui. An verò percellitur timore inferni, vel pæ- natum? Sed ab his nos venit liberare, & scolia, inferno detrahere: Ad prædram ascendisti Fili mi- Cur Chri- Cur ergo tam sollicitè in manibus Patris spiri- tus suo nos instruere vult exemplo, ut namquam se- curi de nobis, in manus Dei reponamus animas nostras omni tempore. Nam non sine periculo est anima nostra in manibus nostris. Tamquam e- nim vas fragile illam portamus, in loco lubrico & periculoso. Immo tamquam candulam accen- sam hanc circumferimus, expositam tribus ma- lignissimis ventis. Carni, Dæmoni, Mundo, qui nunquam cessant suggestionibus suis in- diari eius lumini, ut illud extinguant. Pro ma- iori ergo securitate eam deponamus in manus eius qui lucem ipsius tutari potens est, dicamus que cum Psalte: In manibus tuis fortes meæ. Vbi ibi eos fixe expectat Homo Deus. 3. Hæc sunt Quinque loca orationis, in quibus sincero cor- de orationem fundentes, semper exaudimur. 4. Quinque ora aperta, quæ amorem nostrum defuit foramina per quæ ciliantur. Denique ubi polcunt, & misericordiam Dei nobis implorant.

Postquam Patri commendasse Christus spiri- tum suum, emissa magna voce, Et inclinato capite tradidit spiritum. Cur cum clamore expiravit, & cur inclinar caput, copiose declaratum est à nobis Horti Pastori tom. 1. tract. 3. lect. 21. Illuc Lectorem remittimus, ubi & de vulnere lateris Domini tractavimus, immò & de quinque eius vulneribus. De quibus multa addi possent, sed brevitati consulimus.

1. Hi sunt Quinque grandes characteres libri Tituli mystici in cruce extensis, intus & foris scripti: in- tus stylo amoris, foris stylo doloris. Et hi quidem characteres legentibus insonant Lamentationes, Christum dicunt, Iustus carmen amoris & gaudii insonant. Peccatoribus in peccato perseverantibus Aeternum Væ proclamant.

2. Hi sunt Quinque Porticus iuxta Viciniam pro- baticam, ad quos accedere possunt omnes ægri, ut sanitatem consequantur, non certo tantum tem- pore, sed omni plane. Ac, edat ergo multitudine lan- quentium, æcorum, aridorum, claudorum: quia om- ni tempore aperti sunt hi Porticus, & in hac Piceis na semper moxerit aqua & sanguis ad eorum sa- nitatem. Nec dicant: Non habeo hominem, quia 3. Hæc sunt Quinque loca refugii, ad quæ omnis reus admittitur.

4. Quinque loca orationis, in quibus sincero cor- de orationem fundentes, semper exaudimur.

5. Quinque ora aperta, quæ amorem nostrum defuit foramina per quæ ciliantur. Denique ubi polcunt, & misericordiam Dei nobis implorant.

De septimo Verbo. in fine suæ vitæ? Sed Pater omne iudicium dedit Filio. An Dæmonis assultus nunc veretur? Sed vires eius contrivit. & ipse paulo ante dixit: Venit Princeps huius mundi, & in me non habet quicquid. Et turtus: Nunc Princeps huius mundi eicietur for- rui. An verò percellitur timore inferni, vel pæ- natum? Sed ab his nos venit liberare, & scolia, inferno detrahere: Ad prædram ascendisti Fili mi- Cur Chri- Cur ergo tam sollicitè in manibus Patris spiri- tus suo nos instruere vult exemplo, ut namquam se- curi de nobis, in manus Dei reponamus animas nostras omni tempore. Nam non sine periculo est anima nostra in manibus nostris. Tamquam e- nim vas fragile illam portamus, in loco lubrico & periculoso. Immo tamquam candulam accen- sam hanc circumferimus, expositam tribus ma- lignissimis ventis. Carni, Dæmoni, Mundo, qui nunquam cessant suggestionibus suis in- diari eius lumini, ut illud extinguant. Pro ma- iori ergo securitate eam deponamus in manus eius qui lucem ipsius tutari potens est, dicamus que cum Psalte: In manibus tuis fortes meæ. Vbi ibi eos fixe expectat Homo Deus. 3. Hæc sunt Quinque loca refugii, ad quæ omnis reus admittitur. 4. Quinque loca orationis, in quibus sincero cor- de orationem fundentes, semper exaudimur. 5. Quinque ora aperta, quæ amorem nostrum defuit foramina per quæ ciliantur. Denique ubi polcunt, & misericordiam Dei nobis implorant.

Intermi- na via, Deo ma- xime co- mendan- dus spiri- tus. Nota. Luc. 4. Tituli SS. vul- nerum Christi vari. Cant. I. Christi in aqua. S. I. no ve- ri pro- ta præ- xerunt Ezech. Zach.

- 6. *Quinque Toreularia, vel Cellaria, è quibus videntur ferventes amoris omnibus propinacur ad spem Rubicundo.*
- 7. *Quinque Vbera, lacte semper plena pro parvulis.*
- 8. *Quinque Propugnacula, in quibus proteguntur contra omnes inultus hostis milites timidi.*
- 9. *Quinque Foramina Petra mystica, quæ sunt refugium Herinacis, vel Columbis. Ibi ergo constituimus mansorem nostram per frequentem meditationem; ibi oremus, ibi quiescamus, ibi adoremus, ibi fugamus, ibi os aperiamus & attrahamus spiritum, ibi protegamur, ibi vivamus; ibi moriamur.*

De aqua & sanguine Christi ex latere profusæ. PARS I.

LECTIO XIV. BIPARTITA.

Hic est qui venit per aquam & sanguinem Iesus Christus; non in aqua solum, sed in aqua & sanguine. Ioan. 1.

Moyes lecto mandato legis aspersit aqua & sanguine populum & librum, dicens: *Hic est sanguis testamenti quod mandavit ad vos Deus, ut tradit Apostolus. Sic aqua & sanguine antiquum foedus sancitum fuit, & confirmatum. Similiter Christus novum testamentum & foedus, voluit sanciri & stabiliiri per aquam & sanguinem. Sine sanguine non fit remissio & sanctificatio, sive in antiquo, sive in novo testamento. Quod si sanguis hircorum & taurorum & cinis vitulae aspersus iniquitates sanctificat ad emundationem carnis quanto magis Sanguis Christi, qui per Spiritum sanctum semetipsum obtulit immaculatum, emundabit conscientiam nostram ab operibus mortuis ad serviendum Deo viventi? inquit idem Apostolus.*

Hoc foedus per aquam & aquam dedicatum rememorat Ecclesia tota Hebdomada sancta. Non loquitur tunc nisi de Sanguine & Morte, de Cruce & Flagellis, de spinis de aqua lacrymarum, de aqua compunctionis, denique de *Purpura virginis & Canalicibus*, cui vult assimilari *Comas & crines capitis nostri*, ut in illo nos sanguine aspersi & purgati, nihil nisi sanguinem cogitemus, sicque illius efficaciam percipiamus. Tunc maxime agnoscat verum esse illud: *Hic est qui venit per aquam & sanguinem.*

Si paulo altius rem repetamus, & huius sententia pronuntiatæ à dilecto Discipulo Domini, cordisque eius Filio speciali, veritatem indagemus.

Primo, Prophetæ prædixerant Christum in hunc Orbem venturum, tum ut Sanguine suo illum redimeret, tum ut aqua Baptismi expiaret & sanctificaret. Sanguine enim suo pro nobis solum redimendos, & Deo reconciliandos, significabat omnis illa sanguinis effusio in victimis & sacrificiis antiquis. Baptismus autem aquam lac-

rificantem & mundantem prædixerat Ezechiel, & Zacharias. Itaque ut hæc oracula adimplerentur, Christus ad aquas Iordanis accessit, & ibi baptizatus est, ac baptismum vim habentem sanctificandi instituit. Deinde & alium baptismum sanguinis subire voluit, de quo ipse: *Baptismo habeo baptizari, & quomodo coardationes perficiatur in me. Sic venit per aquam & sanguinem, non in aqua solum, sed in aqua & sanguine; quia & per sanguinem suum aquam vim sanctificandi in dedit, Ioannes eius Præcurator solum venit per aquam; quia licet etiam sanguinem fuderit, ut foret Præcurator eam per mortem & martyrium, quàm per vitam & prædicationem, tamen non potuit sanguine suo vim sanctificandi dare Baptismo de se collato, nec in pretium redemptionis illum offerre.*

Secundo, iam ab infantia licet intueri quomodo venerit in aqua & sanguine in ipsa circumcissione, ubi incipit fons sanguinis aperiri, cui iungitur aqua infantium lacrymarum, quibus irrigat primum suum & matutinum sacrificium, offerens eam cum sanguine in pretium redemptionis inchoatum. Sic iam incipiunt Aqua & Sanguis esse symbola certissima eius in nos amoris. Sed clauditur mox fons ille sanguinis, quia plenissimè debet aperiri in passione & cruce, ubi consummari debet mysterium redemptionis. Adde; quòd in incarnatione & nativitate sua Filius Dei venit in aqua & sanguine, quia corpus assumpsit quatuor elementis, seu quatuor constantibus humoribus, qui per aquam & sanguinem significantur. Nam sub aqua rectè intelligitur phlegma & melancholia, sive atrabilis; per sanguinem etiam comprehenditur cholera, sive flavabilis; sanguis enim si incalescat fit bilis, sicut aqua & phlegma si crassescat fit lutum & melancholia, dum itaque dicitur venisse per aquam & sanguinem, verum corpus assumptum significatur.

Tertio, venit per aquam & sanguinem in die cenæ; dum aqua lavat pedes discipulorum, & sanguinem suum tribuit in potum, dicens: *Hic est aqua & calix sanguinis mei, qui pro vobis & pro multis effundetur.* Effusione utique non solum cruenta; sed & mystica, in finem usque seculi perduratura; ut sit Calix salutis ad finem totius orbis restringendum, & Calix reconciliationis & sanctificationis in remissionem peccatorum. Addere possemus, quòd initium miraculorum suorum auspiciens, venit in aqua & sanguine, dum scilicet aqua convertit in vinum, qui est sanguis uxoris. Dignabatur hæc conversio suam salutarem cruorem, quo debebat sponsum suam & potare & biberet *Lavabit in vino solum suam, & in sanguine uxoris pallium suum*, dicebat Iacob hæc prævidens.

Quarto, venit per aquam & sanguinem, in hortu mittans suam passionem. Ibi enim non solum fundit sudorem, sed & cruorem per omnia corporis sui veri membra, ut lavet omnia corporis sui mystici membra. *Rone caput aquos, torquet dem...*

Luc. 12.

Veni in aqua & sanguine in Circumcisione.

Veni per aquam & sanguinem in die cenæ.

Gen. 42.

Veni per aquam & sanguinem in hortu.